

Afstemingsoverleg 26 mei

PROCES

Crisis Coronavirus	
Datum, tijdstip en locatie	26 mei 2020 10:15-11:15
Volgend overleg	27 mei 2020 10:45-11.45
Aanwezigen:	
Hugo de Jonge (MVWZ)	
Martin van Rijn (MMZS)	
(10)(2e)	Stas
(10)(2e)	(10)(2e)
(10)(2e)	(10)(2e)
(10)(2e)	(10)(2e)
(10)(2e)	(IGJ)
(10)(2e)	(PG)
(10)(2e)	(DCo)
(10)(2e)	(PA)
(10)(2e)	(PA)
(10)(2e)	(BPZ)
(10)(2e)	(PG)
(10)(2e)	(10)(2e) (DCC)

Besluitenlijst afstemmingsoverleg 26 mei

Proces Kamerbrief/debat:

- Volgende week is nog een MCCb, daarom wordt bij het huidige ritme gebleven qua proces van de brief. Daarna gaat ieder departement over naar zijn eigen brieven die vervolgens kunnen worden ingebracht in onderraad en MR.
- Bij het afstemmingsoverleg donderdag wordt procesvoorstel en inhoudsopgave voor de brief besproken.
- GL vraagt om plenair debat volgende week met zorgwoordvoerders. Er wordt dan uitgegaan van een zorgdebat, indien toch andere thema's besproken dienen te worden, wordt het debat met MP.

Toelichting: De Kamerbrief wordt opnieuw een overkoepelende brief. Vanuit zorg komt een nieuwe insteek op vaccinatie (internationaal samen optrekken), behandelingen en preventie. Verder volgt een update over dashboard, opschalen zorg, horeca. Nertsen volgt in een aparte brief en dit geldt wellicht ook voor slachthuizen. Het traject van de Covidwet volgt niet in deze brief. Tekst over toerisme levert J&V aan.

Stavaza nertsen

- Vanmiddag is een GBT (gezamenlijk beleidsteam) waarin beleidsopties doorgesproken worden. Daaruit volgt een gezamenlijke Kamerbrief met LNV.

Stavaza slachthuizen

- PG heeft contact met RIVM betreffende vragen die gesteld zijn richting het OMT en richt samen met de GGD het testen en bron- en contactonderzoek in. VWS trekt in dit dossier samen met LNV op.
- Er dient een overleg te komen met de verschillende betrokken departementen om dit dossier goed te beleggen.

Toelichting: Het is een omvangrijke klus die er voor de GGD bijkomt. Daarbij lijkt de problematiek niet zozeer in

de slachthuizen te liggen als wel in vervoer en huisvesting van arbeidsmigranten.
Sportscholen en sauna's <ul style="list-style-type: none"> - N.a.v. het OMT-advies bereidt MMZS voor het MCCb van woensdag de besluitvorming voor de openstelling van deze sector voor. - MMZS bekijkt hoe om te gaan met dat deel van het OMT-advies dat hiervoor openbaar moet komen.
Testen & tracen <ul style="list-style-type: none"> - MVWS kondigt morgen aan dat vanaf 1 juni gestart wordt met iedereen testen waarbij meegegeven wordt dat er mogelijk opstartproblemen kunnen zijn. - MVWS heeft hierover vandaag nog overleg met de GGDen. Mocht 1 juni m.b.t. tot het IT-systeem echt te risicovol zijn, dan zal het besluit wijzigen tot een latere startdatum.
Telecomwet <ul style="list-style-type: none"> - Raad van state heeft hun advies gegeven. PG stuurt dit door aan MVWS. De punten worden vandaag doorgevoerd.
Casuïstiek kwakzalverij <ul style="list-style-type: none"> - IGJ kijkt mee op casuïstiek wat betreft een huisarts en kijkt met GMT mee naar de beantwoording van Kamervragen gesteld door FvD. Hierbij wordt verwezen naar SWAb en vereniging voor kwakzalverij.
Testen materiaal <ul style="list-style-type: none"> - Er is aan het AD gevraagd of hun onderzoek verkregen kan worden over het materiaal in verpleeghuizen. Daarop volgt mogelijk nog een tweede reactie. - Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de levering van mondkapjes van een Nederlands bedrijf. (10)(2e) en IGJ bekijken hoe voor kleine zorgaanbieders het makkelijker gemaakt kan worden om materiaal te laten testen.
Overig <ul style="list-style-type: none"> - (10)(2e) gaat na hoe het zit met de duur van de compensatie voor de gemeente voor het verhuren van sportaccommodaties. - Koepels geven aan dat voldoende PBM beschikbaar is (10)(2e) vraagt tijdens het koepeloverleg a.s. donderdag of zij vervolgens ook beschikbaar kunnen zijn voor vragen vanuit zorgmedewerkers. - Er wordt bij (10)(2e) en WLZ nagevraagd of voorbereiding klaar is betreft WOB-verzoek dat volgende week naar buiten komt. - Er zijn toenemende zorgen over wat er achter voordeuren gebeurt bij eenzame ouderen. IGJ is bezig met een belronde en wijst organisaties op waar ze hulp kunnen krijgen. (10)(2e) en IGJ bekijken samen welk handelingsperspectief er is.

Rijksoverheid

Dashboard aanpak COVID-19

14-5-2020

The image shows the cover of a report titled 'Dashboard aanpak COVID-19' (Dashboard on the approach to COVID-19) from the Dutch government (Rijksoverheid). The cover features a photograph of the Dutch flag and the European Union flag flying in front of a modern building. The text is white on a blue background.

Dashboard COVID-19

Samenvatting – status 14 mei

Maximaal controleren	
Capaciteiten toereikend?	Capaciteit is zorgelijk, maar trend is positief.
Totaal aantal positief geteste mensen	43.481 (+270)
IC-bedden bezet coronapatiënten	432 (-31) 13 mei
Aantal personen overleden	5.590 (+28)
Beschikbaarheid zorgpersoneel	Daling IC-capaciteit wordt ingevuld door opgeschaalde non-COVID zorg (LCPS).
Beschikbaarheid hulpmiddelen	In persconferentie gemeld dat er voldoende materiaal voor zorgpersoneel is.
Testcapaciteit	In persconferentie aangekondigd dat in juni alle NL'ers getest kunnen worden.

Zorg voor kwetsbare personen	
Beperken fysieke en sociale contacten	Ziekteverzuim is verhoogd, maar daalt
Voldoende opvang kwetsbare personen	Voldoende capaciteit
Adviseren maatregelen personeel en mensen buiten ziekenhuis	
Oproepen om naar elkaar om te zien, zeker naar kwetsbare mensen	

Continuïteit vitale processen en samenleving	
Status continuïteit vitale processen	Personeel en middelen beschikbaar waardoor primaire proces goed kan functioneren.
Status continuïteit cruciale processen	Personeel en middelen beschikbaar waardoor primaire proces goed kan functioneren.

Duiding sociaaleconomische situatie	
Ontwikkelingen economie	BBP-cijfers over 2020K1 (met paar weken corona) waren internationaal zeer negatief. Verwachtingen over 2020K2 somber. Meeste analisten verwachten geen V-vormig herstel meer. De werkloosheid loopt in verschillende landen (sterk) op. Daarnaast zal de wereldhandel zwaar geraakt worden (>-10%), en niet in een jaar zal herstellen. Voorts blijven er zorgen over nieuwe virusuitbraak.
Ontwikkelingen arbeidsmarkt	Het aantal WW-toekenningen wijst op een dip in april, hoewel er geen grote effecten waren in maart. Personen met een zwakke arbeidsmarktpositie, o.a. zoals uitzendkrachten, zullen de grootste klappen vangen.
Voortgang sociaaleconomische maatregelen	Er wordt flink gebruik gemaakt van het noodpakket.
Effecten maatregelen	Hoewel empirisch moeilijk aan te tonen, duidt het gebruik van de regelingen op een beperking van de economische neergang.

Caribische delen van het Koninkrijk	BES	CAS
Maximaal controleren		
Continuïteit vitale processen en samenleving		
Zorg voor kwetsbare personen		
Financieel/economisch		
Bijstandsverzoeken		

Legenda	
	Toereikend
	Aandachtspunt
	Zorgwekkend

Dashboard COVID-19

Samenvatting – status 14 mei

Maatschappelijke effecten	
Draagvlak voor aanpak/maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> Stapsgewijze opening van de maatschappij leidt tot 'georganiseerde ongelijkheid', ofwel tegenstellingen in de maatschappij over het al dan niet naar werk mogen, ondernemen of beschermingsmiddelen gebruiken. Branches die snel heropend worden (contactberoepen, musea, e.d.) reageren opgelucht, terwijl anderen (campings en vakantieparken, fitnesscentra) teleurgesteld spreken van 'willekeur'. Het aanpassen van maatregelen in contradictie met eerdere uitspraken – bijvoorbeeld aangaande mondkapjes in het OV – houden druk op de geloofwaardigheid van experts en regering. Druk op opening scholen/opvang door zorgen bij ouders en leerkrachten/medewerkers. Niet alle ouders en leerkrachten/medewerkers kinderopvang hebben vertrouwen in de standpunten over de besmettelijkheid en het COVID-ziektebeeld bij kinderen.
Naleving	<ul style="list-style-type: none"> Vergeleken met een paar weken geleden nemen burgers het minder nauw met maatregelen. In winkelcentra is het een stuk drukker dan enkele weken terug. Door de stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal drukte in de openbare ruimte toenemen.
Handhaafbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> De stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen kan leiden tot meer druk op handhaving
Signalen van maatschappelijke onrust /openbare-ordeproblemen	<ul style="list-style-type: none"> Aanhoudende berichten over tekort aan persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) in frontlinie-beroeperij; de discussie heerst of er voldoende PBM zijn als mensen buiten de zorg deze ook moeten gaan dragen (contactberoepen, OV) Ongesteldheid en soms angst onder deel leerkrachten en ouders rondom openen scholen/opvang.
Impact van maatregelen op de samenleving	<ul style="list-style-type: none"> Bewaren van afstand mogelijk complexer na stapsgewijze heropening, de stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal drukte in de openbare ruimte mogelijk toenemen. De versoepeling van maatregelen voor bepaalde groepen (jongeren) vergroot gevoelens van ongelijkheid en doet een extra beroep op mentale weerbaarheid van kwetsbare groepen die niet onder versoepeling vallen.
Neveneffecten van de maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> Aanhoudende zorgen over diverse schaduwcrises (economie, zorg, onderwijs) Het drukkend effect op criminaliteit van corona lijkt voorbij – bijna weer gewone getallen

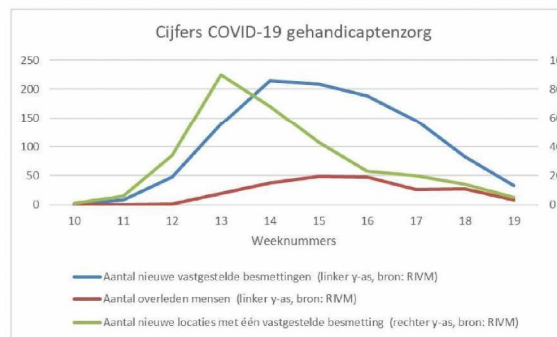
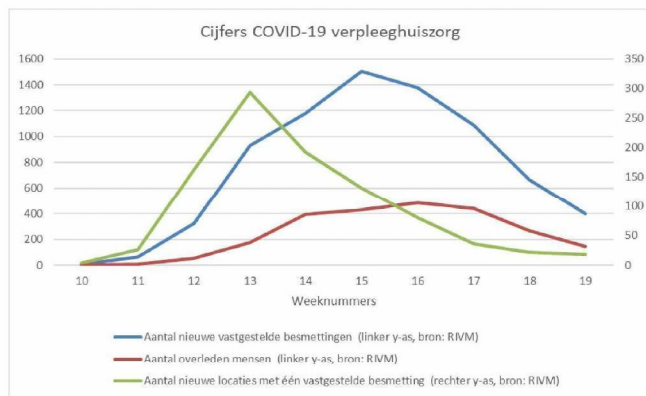
(10)(2a)

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 1: Beperken fysieke en sociale contacten

Peildatum 11 mei	Bron	VPH	GHZ
Verdenking van besmetting	EPD's	4.358	1.139
Totaal bevestigde besmettingen op basis van test	RIVM	7.537	1.068
Waarvan als overleden geregistreerd	RIVM	2.397	215
Totaal aantal locaties met minimaal 1 bevestigde COVID-besmetting	RIVM	966	304
% locaties met minimaal 1 bevestigde COVID-besmetting	RIVM	39%	12%

14-5-2020

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 1: Beperken fysieke en sociale contacten – ontwikkeling ziektemeldingen

Ontwikkelingen ziektemeldingen	Week 9	Week 10	Week 11	Week 12	Week 13	Week 14	Week 15	Week 16	Week 17	Week 18
Resultaten VVT										
Ziekmeldingen	2,31%	2,97%	3,66%	4,01%	3,19%	2,69%	2,36%	1,98%	1,64%	1,32%
Betermeldingen	-2,24%	-2,68%	-2,67%	-3,05%	-3,20%	-2,99%	-2,48%	-2,13%	-1,94%	-1,83%
Saldo ziek en beter	0,07%	0,28%	0,99%	0,96%	0,00%	-0,29%	-0,12%	-0,15%	-0,30%	-0,51%
Resultaten GHZ										
Ziekmeldingen	2,15%	2,78%	3,60%	3,67%	2,40%	1,82%	1,31%	1,09%	0,93%	0,91%
Betermeldingen	-2,04%	-2,51%	-2,58%	-2,49%	-2,85%	-2,50%	-1,82%	-1,38%	-1,25%	-1,28%
Saldo ziek en beter	0,12%	0,26%	1,02%	1,18%	-0,44%	-0,69%	-0,51%	-0,28%	-0,32%	-0,37%
Resultaten ZKH										
Ziekmeldingen	2,59%	3,20%	4,20%	3,96%	2,54%	2,06%	1,72%	1,46%	1,36%	1,07%
Betermeldingen	-2,42%	-3,18%	-3,15%	-3,17%	-2,89%	-2,55%	-2,16%	-1,77%	-1,66%	-1,21%
Saldo Ziek en Beter	0,17%	0,02%	1,05%	0,79%	-0,35%	-0,49%	-0,44%	-0,31%	-0,29%	-0,15%
Resultaten GGZ										
Ziekmeldingen		3,44%	4,52%	3,87%	2,28%	1,40%				
Betermeldingen		-3,05%	-3,44%	-3,15%	-2,84%	-2,15%				
Saldo Ziek en Beter		0,39%	1,08%	0,72%	-0,56%	-0,75%				

14-5-2020

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 2: Zorgcontinuïteit en voldoende opvang van kwetsbare personen

	20-apr	23-apr	28-apr	7-mei
Capaciteit van niet-ziekenhuisbedden				
Totaal	7.038	7.540	6.067	6.361
Maximale opschaling	3.832	3.634	3.050	3.059
Vrij	1.986	2.858	2.171	2.533
Bezet	1.220	1.048	846	769

	Bron	Week 17	Week 18
Kwetsbare groepen in beeld			
<i>Mensen in huuselijk geweld situaties</i>			
- Meldingen huuselijk geweld politie	Nationale Politie	1.178	1.308
- Doormelding Veilig Thuis door politie	Nationale Politie	1.207	1.546
- Opgelegde tijdelijke huisverboden	Gemeenten	61	63
<i>Mensen met beslaande psychische / sociale kwetsbaarheid en risico op ontregeling</i>			
- acute dwangopname	Gemeenten	185	197
- contacten over suicidaliteit	113	1.874	1.735
- suicidepogingen gemeld bij de politie	Nationale Politie	124	103
- melding zelfdoding	Nationale Politie		28
- melding verward gedrag bij politie	Nationale Politie	2.090	2.194
<i>Mensen met beslaande psychische / sociale kwetsbaarheid zonder zorg en/of zonder dak/thuis</i>			
- melding overlast dakloos persoon	Nationale Politie	556	593
- meldingen verward gedrag/overlast			

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 2: Zorgcontinuïteit en voldoende opvang van kwetsbare personen

	Wie	Toelichting
Kwetsbare groepen en voortgang maatregelen		
Dak- en thuislozen	VWS	Gemeenten hebben vrijdag 27 maart jl. een richtlijn voor de opvang van dak- en thuisloze mensen ontvangen waarin staat waar de hulp en ondersteuning minimaal aan moet voldoen. De implementatie van de richtlijn verloopt over het algemeen goed. Er zijn al veel goede voorbeelden in het land zichtbaar.
GGZ-klanten	VWS	Richtlijnen zijn gemaakt en worden nog getoetst door het RIVM. Inzet om na Pasen de Richtlijnen definitief te verspreiden en te implementeren.
Mantelzorgers	VWS	Richtlijnen zijn getoetst door het RIVM. Richtlijnen worden gereed gemaakt voor publicatie/zijn gepubliceerd.
Mensen voor wie dagbesteding wegvalt	VWS	Richtlijnen zijn getoetst door het RIVM. Richtlijnen worden gereed gemaakt voor publicatie/zijn gepubliceerd.
Kwetsbare jeugd	VWS/OCW/SZW/JenV	
Kwetsbare jongeren	VWS/OCW/SZW/JenV	
Prostituees	J&V/SZW/VWS	De uitvoering van de maatregelen verloopt volgens plan
Mensen die afhankelijk zijn van rechtsbijstand	J&V	
Slachtoffers van mensenhandel	J&V	
Mensen met verward gedrag/psychische stoornissen	J&V/VWS	
Slachtoffers van huiselijk geweld	VWS/JenV	
Mensen die afhankelijk zijn van betalen met contant geld	Fin	
Gedetineerden en forensische zorg	J&V	

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 3: adviseren maatregelen voor personeel en mensen buiten het ziekenhuis

Stand 1 april 2020	Instructie PBM	Instructie tests	Vraag en aanbod in kaart brengen – op termijn
Algemeen			Richtlijnen en instructies zijn gereed.
Verpleeghuiszorg			
Gehandicaptenzorg			
Wijkverpleging/thuiszorg			
Jeugdzorg			
GGZ			
Overig			

Continuïteit samenleving COVID-19 - Vitale en cruciale processen

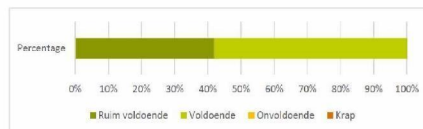
Vitaal proces	Beschikbaarheid personeel	Benodigde middelen voor uitvoer proces	Vitaal proces	Beschikbaarheid personeel	Benodigde middelen voor uitvoer proces	Vitaal proces	Beschikbaarheid personeel	Benodigde middelen voor uitvoer proces	Cruciaal proces	Beschikbaarheid personeel	Benodigde middelen voor uitvoer proces
Landelijk transport en distributie elektriciteit (A)			Plaats- en tijdschepaling middels GNSS (B)			Grootschalige productie/verwerking en/of opslag (petro)chemische stoffen (B)			Zorg, Jeugdhulp en (Maatschappelijke) Ondersteuning		
Regionale distributie elektriciteit (B)			Drinkwatervoorziening (A)			Opslag, productie en verwerking nucleair materiaal (A)			Leraren en personeel benodigd op school		
Gasproductie, inwendig transport en distributie gas (A)			Keren en beheren waterkwaliteit (A)			Toonbankbetalingsverkeer (B)			Openbaar vervoer		
Regionale distributie gas (B)			Vlucht- en vliegtuighandel (B)			Maassaal giraal betalingsverkeer (B)			Voedselketen		
Olievoorziening (A)			Scheepvaartwielkeeling (B)			Hoogwaardig betalingsverkeer tussen banken (B)			Transport van brandstoffen		
Internet en datadiensten (B)			Vervoer van personen en goederen over (hoofd)spoorweginfrastructuur (B)			Effectenverkeer (B)			Inzamelen, transporteren en zuiveren van afvalwater		
Internettoegang en dataverkeer (B)			Vervoer over (hoofd)wegennet (B)			Communicatie met en tussen hulpdiensten middels 112 en C2000 (B)			Inzamelen, transporteren en verwerken van afvalstoffen		
Spraakdienst en SMS* (B)			Baseregistraties personen en organisaties (B)			Inzet politie (B)			Kinderopvang		
Interconnectiviteit (transactie-infrastructuur voor informatie uit basisregistraties) (B)			Elektronisch berichtenverkeer en informatieverschaffing aan burgers (B)			Inzet defensie (B)			Media en communicatie		
						Identificatie en authenticatie van burgers en bedrijven (B)			Continuïteit hulpverleningsdiensten		
									Noodzakelijke overheidsprocessen		

14-5-2020

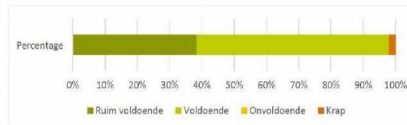

Continuïteit samenleving COVID-19 – Noodopvang onderwijsinstellingen

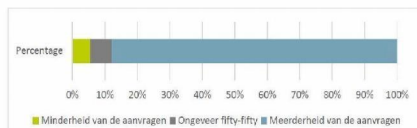
Capaciteit noodopvang voor 0-3 jaar

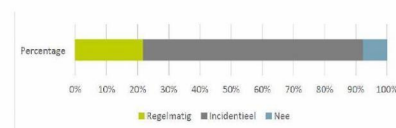
Capaciteit noodopvang voor 4-12 jaar

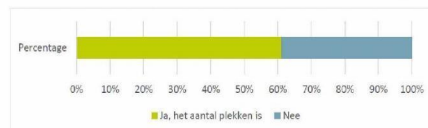
In hoeverre zijn dit ouders met bestaande contracten kinderopvang?

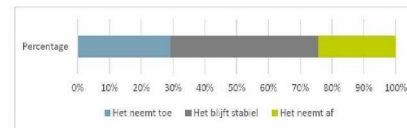
In hoeverre nemen zij extra uren af?

Is er ook beschikbaarheid nacht- en weekendopvang?

Hoe zal gebruik noodopvang zich ontwikkelen?

Update ten opzichte van vorige week

- Nieuwe slides: 22 (bewegingen locatiedata), 28 (sectorale analyse arbeidsmarkt), 31 (bijstand), 33 (analyse gewerkte uren) en 36 (inspectie SZW).
- Recente cijfers (W19) verwerkt.

Belangrijkste cijfers (eerste realisaties)

- **De eerste internationale bbp-cijfers voor het 1e kwartaal zijn binnen en duiden op extreme min in 2e kwartaal.** Het negatieve effect van twee weken corona is al zeer groot (-3,8%), en overtreft voor EU-landen al het effect van de financiële crash van 2008. Verschillende analisten verwachten voor EU ruim 15-20% krimp in 2020K2.
- Het **consumentenvertrouwen en het producentenvertrouwen is nog nooit zo sterk gedaald** en historisch pessimistisch over de komende 12 maanden.
- Het **aantal gewerkte uren per week is eind maart fors gedaald** met 11% bij werknemers en 23% bij zelfstandigen.
- Hoewel het aantal binnengekomen aanvragen voor de NOW afneemt, ligt **het gebruik van de verschillende regelingen hoog**. Zo zijn er ondertussen bijna 120 duizend aanvragen NOW en 150 duizend aanvragen voor de TOGS. Gebruik belastinguitstel **is tot nu toe aanzienlijk lager dan verwacht**.

Kengetallen economie – Leading indicatoren

Indicatoren	Was	Huidig	Prognose	Toelichting
AEX-index	629 (19 feb) 460 (27 mrt) 504 (7 april)	506 op 14 mei	Na een dal van 404 punten lijkt de AEX wat te herstellen. De markt lijkt een recessie al wat te hebben ingeprijsd	De aandelenmarkt reageert ook sterk op beleid van centrale banken die momenteel flink verruimen.
Faillissementen (excl. eenmanszaken)	271 (feb '20) 259 (mrt) 60 (W16) 98 (W17) 64 (W18)	46 (W19, 4-8 mei) 268 (afgelopen 4 weken) <u>334 (apr)</u>	Zal blijven toenemen, stijgende trend in de weekcijfers vertaalt zich ook in het hogere cijfer voor april	In april een stuk meer faillissementen dan de voorgaande maanden (75 meer dan maart) en ook meer dan in dezelfde periode vorig jaar (53 meer). Dit is het hoogste aantal faillissementen in een maand sinds januari 2017. Bron: CBS.
Autoverkopen	33 duizend april 2019	15 duizend (april 2020) – 53% op jaarbasis	Zal zeer sterk dalen tov 2019	Gemiddelde prijs per verkochte auto is ^{(10)(2b)} en in 1 maand dus al omzetverlies van ^{(10)(2b)} . Bron: BOVAG/RVO
Inschrijvingen en opheffingen Kamer van Koophandel	Week 6 maart: 6086 inschrijvingen 2763 opheffingen	Week 19 – 1 mei t/m 6 mei: 4905 nieuwe inschrijvingen 3503 opgeheven 33 faillissement	Inschrijvingen gaan dalen en opheffingen toenemen	Bron: (KvK)
Betalingsverkeer: pin-transacties	105 mln (W11) 105 mln (W12) 80 mln (W13) 80 mln (W14) 78 mln (W16)	Aantal pin-betalingen: 94 mln (W17)	Recent weer wat herstel , vraag is in hoeverre het lager zal liggen door voor coronatijd.	Na een lichte daling is er herstel, zo ook 50% (j-o-j) meer betalingen met iDeal Bron: BVN.

Kengetallen economie – Reguliere indicatoren

*Deze tabel is samengesteld uit de indicatoren die al beschikbaar zijn, of de komende 3 weken gepubliceerd worden.

Indicatoren	Was	Huidig	Prognose	Toelichting
Consumentenvertrouwen	-2 (feb) -2 (mrt) -22 (1 ^e helft apr)	-27 in 2 ^e helft april	Zal laag blijven, en mogelijk verder wegzakken (laagste punt ooit was in maart 2013 met -41)	Dit is de grootste daling ooit, maar niet de laagste stand ooit. Over de economische situatie in de komende 12 maanden is men nog nooit zo negatief geweest. Ook de koopbereidheid kreeg een flinke klap, maar ligt voorlopig nog boven de niveau's uit de Eurocrisis. (CBS)
Producentenvertrouwen	3,7 (feb '20) 0,2 (mrt '20)	-28,7 in april	Zal (zeer) laag blijven	Dit is de grootste daling ooit. Voor het eerst na september 2014 hebben negatief gestemde ondernemers de overhand. Het gemiddelde van de afgelopen twintig jaar is 0,8. (CBS)
Aantal werkenden (x1000)	9 057 (feb)	9 040 (mrt)	Zal verder wegzakken	De daling met 17 duizend personen (0,2%) ten opzichte van februari is de grootste sinds 2014. Doordat tegelijkertijd personen zich terugtrokken van de arbeidsmarkt bleef de werkloosheid echter stabiel op 2,9% (CBS)
Bbp-groei (k-o-k)	K3 2019: 0,4% K4 2019: 0,4%	15 mei is de groei voor K1 2020 beschikbaar	Vooraf voor K2 wordt een forse daling met 10-20% verwacht.	
Afzetprijzen industrie (j-o-j)	2,2% (jan) 0,9% (feb)	-3,8% (mrt)		De olieprijs lag in maart bijna 48 procent lager dan een jaar eerder. De ontwikkeling van de afzetprijzen in de industrie hangt sterk samen met de olieprijs. Producten van de aardolie-industrie waren in maart 41,5 procent goedkoper. (CBS)
Dagproductie industrie (j-o-j)	0,9% (jan) -1,3% (feb)	-2,5% (mrt)	Zal verder afnemen in april	In de meeste bedrijfsklassen van de industrie lag de productie lager. De productie van de transportmiddelenindustrie kromp het hardst. De machine-industrie groeide daarentegen. (CBS)
Uitvoer (j-o-j)	3,9 (jan) 3,3% (feb)	15 mei is het cijfer voor maart bekend	Gaat dalen	

Liquiditeitsproblemen voor een groeiende groep ondernemers

Maatregelen	Totale aantallen	Totaal bedragen	Prognose
Uitstel aflossing bij banken	104863 (5 mei)	(10)(2b) (24 april)	Zal toenemen
Lening en kredietruimte bij banken (zonder overheidsgarantie)	10147 bedrijven (5 mei)	(10)(2b) (5 mei)	Zal toenemen
Aanvragen belastinguitstel bij Belastingdienst	95.500 ondernemers	(10)(2b) (14 mei)	Toename is aanzienlijk minder dan geraamd. Belastingontvangsten april 2020 vielen ook mee (22 mrd ipv 31 mrd in 2019). Verwachting is dat komende maande uitstel verder zal oplopen, vraag is hoeveel.

Pintransacties nemen weer toe

Na het dieptepunt (-35%, eind maart) is **het aantal pinbetaling enigszins hersteld** (-22%, nu).

De **totale waarde** van de pinbetaling lag in april **18% lager** dan een jaar eerder.

Grootste dalers waren de categorieën vrijetijdsbesteding buitenshuis (-67%) en uiterlijk (-64%)

Bron: [ING](#)

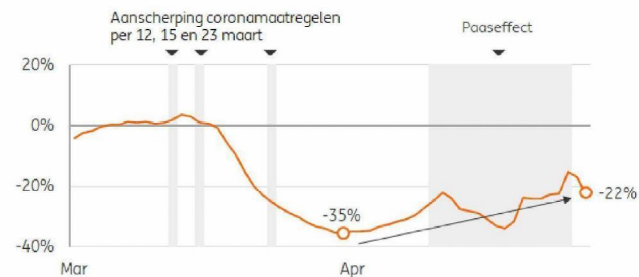
Het aantal pinbetalingen, IDEAL uitgaven en contante geldopnames zijn van 6 april naar 20 april gestegen.

Bron: [NVB](#)

14-5-2020

Totaal aantal pinbetalingen laat verbetering zien

Aantal pinbetalingen als 7-dgs voortschr. som, verandering tov jaar eerder, gecorrigeerd voor trend

Laatste datapunt: maandag 27 april 2020

Bron: ING

Actuele onderzoeken (I) – stevige economische krimp verwacht

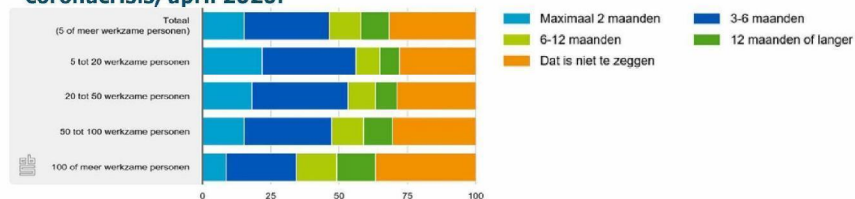
- Verschillende instanties hebben ramingen gegeven voor de economische groei. De omvang loopt uiteen, **maar er is consensus dat de Nederlandse economie een stevige krimp staat te wachten in 2020.**
- **Het CPB** publiceerde in maart 4 scenario's. De economie krimpt in 2020 met 1,2% tot 7,7% in het zwaarste scenario.
- **De Europese Commissie** verwacht dat de Nederlandse economie dit jaar krimpt met 6,8% en in 2021 weer met 5% groeit.
- **Het IMF** (april 2020) verwacht dat de NLse economie in 2020 circa 7,5% zal krimpen, en een groei van 3% in 2021.
- De economische bureaus van **de Rabobank en ING** gaan ook uit van een forse krimp in 2020. ING verwacht een krimp van 6 tot 8 procent als het virus snel onder controle komt (wat zeer onzeker is). Rabobank verwacht in hun basisscenario een krimp van 5%.

Actuele onderzoeken (II) – eerste uitingen stevige krimp

- Ongeveer **15% van de banen (goed voor en 11% van het bbp) kan niet kan functioneren op 1,5 meter**. Bron: RaboResearch 16 april, ([link](#))
- Helft ondernemers vreest voor voortbestaan als coronacrisis nu nog 6 maanden langer aanhoudt. **15% als huidige situatie nog 2 maanden zo blijft**. Bron: CBS, 8 mei ([link](#))

Voortbestaan bedrijf bij aanhoudende coronacrisis, april 2020:

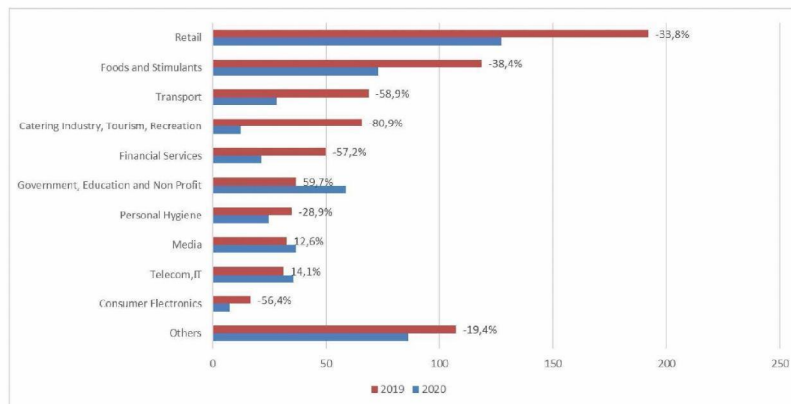

- **De bezettingsgraad van de industrie** was met 74%,2 in april 2020 lager dan dieptepunt in april 2009 (74,4%) en ruim lager dan in januari 2020 (82,7%). De daling van april t.o.v. januari 2020 (-10,3%) is bovendien met grote afstand de grootste daling ooit gemeten binnen een kwartaal. De productiedaling in de dienstensector was nog groter: -15,2%-punt (van 78,3% naar 66,4%). Bron: CBS, 29 april ([link](#))

Actuele onderzoeken (III) – Daling advertentieuitgaven vanwege negatieve verwachtingen behalve bij de overheid

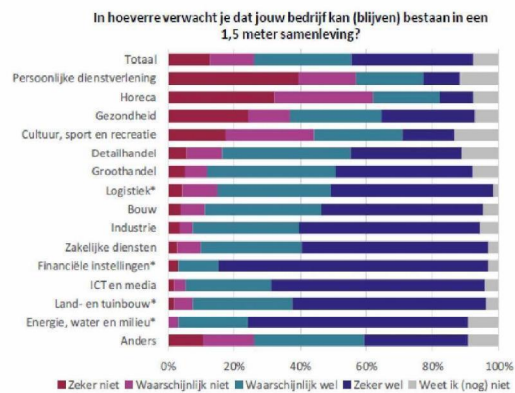
Advertentieuitgaven (van Nielsen) in miljoenen euro's vergelijking 2019 en weken coronacrisis 2020 (data tot 7 mei). 7 uit 10 categorieën dalen.

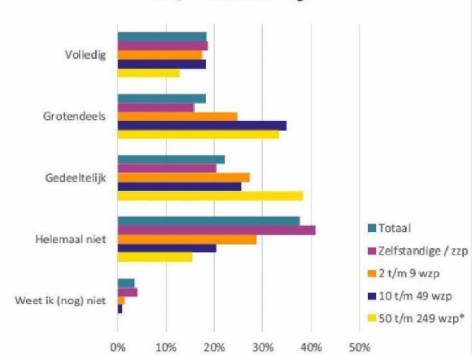
14-5-2020 Source: Nielsen Ad Intel (TV + Radio + Newspapers), Gross Ad Spend in € mln., Pre-COVID = Weeks 1-11 // Post-COVID = Week 12 until last available

Actuele onderzoeken (IV) – KvK flitspeiling 1,5m samenleving: 1/4 ondernemers denkt niet te kunnen bestaan en 2/5 hieraan aangepast

In hoeverre heb je jouw bedrijf op dit moment al ingericht of aangepast aan de 1,5 meter samenleving?

In hoeverre heb je jouw bedrijf op dit moment al ingericht of aangepast aan de 1,5 meter samenleving?
Basis: alle deelnemers aan Flitspeiling 3 (n=3.793)

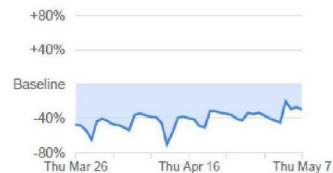
Actuele onderzoeken (V) - na forse afname verplaatsingen afvlakking

Bewegingen op basis van locatiedata van google (tot 7 mei)

Daling in het weekend van 12 April vanwege het Paasweekend

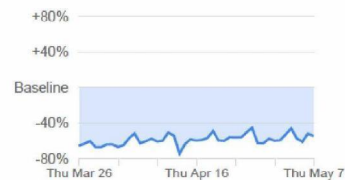
Retail en recreatie
(bijv. winkelcentra
en cafés)

-30%

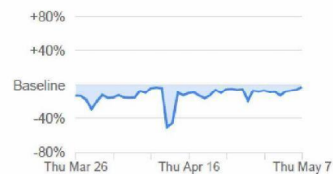
Plaatsen van
vervoer
(bijv stations)

-55%

Boodschappen en
drogisterij

-3%

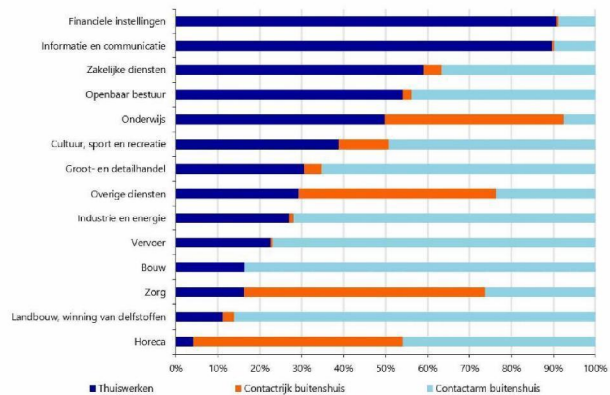
Naar het werk

-43%

Recente onderzoeken (I) – Bijna 15% van de banen kan *niet* op 1,5 m afstand

- Rabobank heeft geschat dat ruim 85% van de banen wel kan functioneren met 1,5m afstand tot anderen, waarvan 43%-punt geheel thuis.
- **15% van de banen kan dus *niet* werken met deze belemmering; daarmee zijn 1,3 mln banen tot het einde van de coronacrisis onzeker**
- Dit probleem speelt met name in de horeca, zorg en overige dienstverlening (zoals de kappersbranche).
- Het percentage banen is redelijk gelijk verdeeld over de veertig regio's.
- **Er is geen rekening gehouden met het effect van de anderhalvemeter economie op de productiviteit.**

Bron: [RaboResearch](#)

	Percentage banen	Percentage bruto toegevoegde waarde
Anderhalvemeter economie buitenshuilswerkend	46%	46%
Anderhalvemeter economie thuiswerkend	38%	43%
Totale anderhalvemeter economie	84%	89%

**Recente onderzoeken (II) - Forse klap verwacht in diverse sectoren;
o.a. landbouw, horeca, dienstensector (incl. verhuur) en cultuur**

2020	CEP	CPB-scenario			
		1	2	3	4
Toegevoegde waarde (%)					
A-U Alle economische activiteiten (BBP)	1,50	-1,25	-5,00	-7,75	-7,25
A-U Alle economische activiteiten	1,50	Mutatie t.o.v. CEP, sectorraming Panteia			
A landbouw, bosbouw en visserij	1,00	-4,25	-8,75	-13,75	-15,25
B delfstoffenwinning	-11,50	-12,75	-12,25	-12,25	-11,50
C industrie	1,50	-3,25	-6,50	-10,25	-12,00
D-E nutsbedrijven	-0,25	-0,25	-1,00	-1,00	-4,50
F bouw	-2,25	-2,25	-3,75	-6,25	-7,75
G-I handel, vervoer en horeca	2,00	-3,25	-11,00	-14,75	-12,75
J informatie en communicatie	3,00	3,00	3,00	2,50	0,00
K financiële dienstverlening	-1,75	-2,00	-2,75	-9,00	-10,25
L verhuur en handel van onroerend goed	2,25	2,25	-0,50	-3,00	-3,00
M-N zakelijke diensten	2,00	-2,00	-9,75	-13,25	-11,00
O-P overheid	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Q zorg	3,75	2,25	3,75	3,75	3,75
R-U cultuur, recreatie en overige diensten	1,75	-11,25	-29,75	-31,75	-26,25

Bron: Panteia/CPB

24

14-5-2020

Recente onderzoeken (III) Terugval woningmarkt verwacht in tweede kwartaal

- **Realisaties nog positief over 2020K1** (NVM-cijfers en Kadaster/CBS): stabilisatie verkopen en stijgende huizenprijzen
- **Investerings in vastgoedbeleggingen in NL zijn in maart met 52% gedaald j-o-j.** Dit heeft vermoedelijk een neerwaarts effect op de huizenprijzen. Bron: Cushman & Wakefield ([link](#))
- **Vooruitzichten voor 2020K2 zijn negatief:**
  - De verkopen tussen 23 maart en 12 april zijn volgens gegevens van makelaars **gedaald met 43% j-o-j.** Bron: vastgoedadviseur Colliers International ([link](#))
  - Dit komt goed overeen met de schattingen in onderstaande tabel vanaf scenario 3 en 4.
- **Transacties komen dus vrijwel zeker flink in de min, huizenprijzen onzeker.** Zie eerste schattingen MinFin per CPB-scenario:

CPB-scenario	Huizenprijzen basispad tm 2021	Omslag door schok	Huizenprijzen na schok	Hh met restschuld (nu 4%), tot 2021K4	Omslag transacties door schok
3 maanden (s1)	12,0%	-1,3%	10,7%	2%	-4,7%***
6 maanden (s3)	12,0%	-17,8%	-5,8%	6%	-43,9%
12 maanden (s4)	12,0%	-27,4%	-15,4%	13%	-57,4%

Bron: FIN en restschuldschattingen DNB

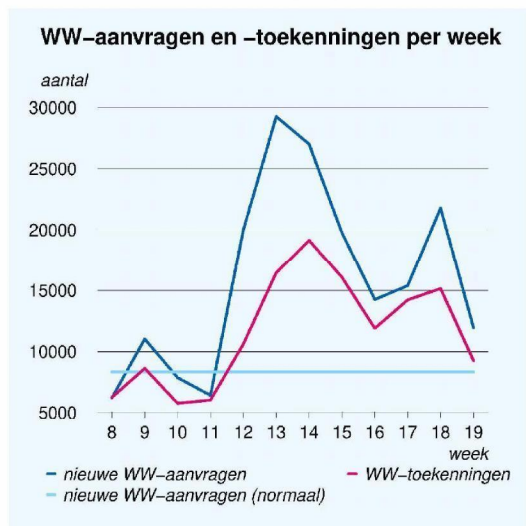
Arbeidsmarkt (I) – Ramingen werkloosheid

		CPB Scenario				Europese Commissie
		I	II	III	IV	Spring Forecast
Werkloosheid (% beroepsbevolking)	2020	4,0	4,2	6,3	6,1	5,9
	2021	4,5	5,3	8,4	9,4	5,3

- Volgens de scenarioanalyse van het [CPB](#) loopt de werkloosheid in **2020 op tot 4% of 6,1%**, afhankelijk van de duur van de contactbeperkingen en de diepte van de economische doorwerking. De werkloosheid loopt verder op in **2021 (4,5% tot 9,4%)**.
- Volgens de [spring forecast](#) van de Europese Commissie **ligt de Nederlandse werkloosheid onder die van de Eurozone** (9,6% in 2020 en 8,6% in 2021).
- Deze raming ligt wat betreft de werkloosheid in 2020 **tussen scenario II en III** van het CPB in, namelijk op 5,9%. In tegenstelling tot het CPB verwacht de Commissie **in 2021 een terugloop naar 5,3%**.

Arbeidsmarkt (II) – Piek voorbij, maar WW-instroom blijft hoog

Het aantal **WW-aanvragen** schoot omhoog in W12 (de eerste week met coronamaatregelen) en **piekte in W13**. Na een daling volgde een tweede piek in W18.

De WW-aanvragen vertalen zich **vertraagd door in WW-toekenningen**. De piek lag in W14 (220% hoger dan in W11).

De aantallen lagen in W19 lager, deels vanwege een verkorte werkweek.

Arbeidsmarkt (III) – WW-aanvragen, internationaal gezien, relatief laag

Land	Aantal en vergelijking met pre-coronacijfers
NL	Het aantal WW-aanvragen lag tijdens de piek in W13 (23 mrt – 29 mrt) op omstreeks 30.000 aanvragen, ongeveer drie keer hoger dan wat volgens het UWV normaal is, namelijk 8.300 aanvragen.
(10)(2a)	

Arbeidsmarkt (IV) – Sommige sectoren hard geraakt, daar werken vooral flexers

Tabel 1 Verwachte impact op sectorale werkgelegenheid in 2020

Verhuur en overige zakelijke diensten*	zeer grote krimp	
Horeca		
Cultuur, sport en recreatie		
Luchtvaart		
Siereteit		
Detailhandel non-food	grote krimp	
Metalen en technologische industrie		
Overige dienstverlening**		
Autohandel		
Personenvervoer over land	gemiddelde krimp	
Specialistische zakelijke diensten***		
Groothandel		
Bouwnijverheid		
Overige industrie****		
Goederenvervoer		
Logistieke diensten		
Chemische industrie		
Onderwijs		geen/kleine krimp
Detailhandel food		
Financiële instellingen		
Informatie en communicatie		
Voedings- en genotmiddelenindustrie		
Verhuur van en handel in onroerend goed		
Energie, water en afval		
Fruit- en groenteteelt		
Gezondheids- en welzijnszorg	groei	
Openbaar bestuur		
Post en koeriers		

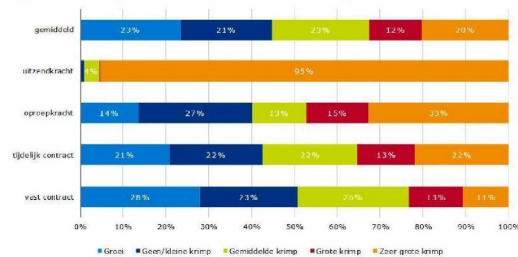
* betreft o.a. uitzendbureaus en reisbureaus.

** betreft o.a. persoonlijke dienstverlening (v.o. kappers en nagelstudio's) en levensbeschouwelijke en politieke organisaties.

*** betreft o.a. reclamebureaus, architecten en accountantskantoren.

**** betreft o.a. vervaardiging van diverse consumptiegoederen (v.o. meubels) en reparatie/installatie machines en apparaten.

Figuur 2 Percentage werknemers naar arbeidsrelatie en impact door het coronavirus

De sectoren die het hardst geraakt worden **zijn ook de sectoren met de grootste stijging van WW-uitkeringen** in maart:

- de horeca en catering (+224%),
- bij uitzendbedrijven (+143%),
- in de cultuursector (+94%)

Hoewel de relatieve toename groot is, is de absolute toename beperkt. De instroom in de horeca bedraagt bijvoorbeeld 3.400.

Arbeidsmarkt (V) – Ziektewet en verzuim

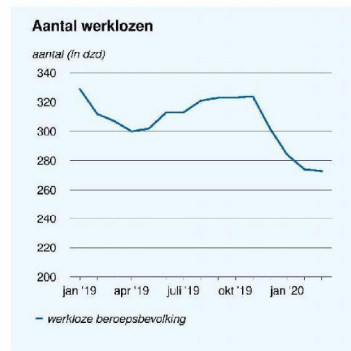
- Het aantal meldingen voor de ZiekteWet ligt na een stijging in W12 (16-22 mrt) **onder het gebruikelijke niveau.** (UWV)
- Het CBS meldt dat het ziekteverzuim van het eerste kwartaal van 2020 met 5,2% op het hoogste niveau sinds 2003 ligt.
- Door het ontbreken van een ergonomische werkplek heeft 24% van de thuiswerkers lichamelijke klachten, blijkt uit een inventarisatie van [R-GO](#).

Arbeidsmarkt (VI) – In maart daalt het aantal werkenden, maar het aantal werklozen blijft stabiel

Het aantal werkenden is **licht gedaald**, omdat het aantal baanverliezers groter is dan het aantal baanvinders. Het is te verwachten dat het aantal baanverliezers verder gaat stijgen en dat het aantal baanvinders verder gaat dalen.

Het aantal werklozen is opvallend genoeg min of meer gelijk gebleven (daling van 1 duizend)*. Daarmee staat het **werkloosheidspercentage (2,9%) op een laagterecord**.

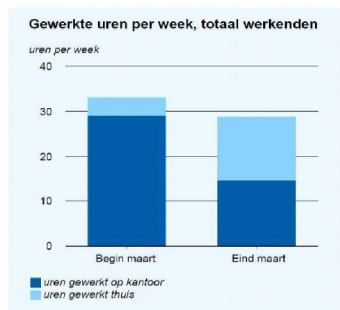
Bron: CBS.

14-5-2020 *Een groot aantal baanverliezers wordt niet tot de werklozen gerekend, omdat zij niet beschikbaar of niet recentelijk gezocht hebben naar werk.

Arbeidsmarkt (VII) - Forse daling gewerkte uren

Het **aantal gewerkte uren van werkenden daalde van 33,1 uur per week naar 28,8 uur per week (-13%)**. De daling bij zelfstandigen (-23%) was groter dan die bij werknemers (-11%).

De afname in gewerkte uren verschilt per sector. De **grootste dalingen** zijn te vinden in de sectoren **horeca** (-14,6 uur per week) en **milieudiensten, cultuur en recreatie** (-8,8 uur). Het aantal gewerkte uren in sommige sectoren blijft **relatief stabiel**, zoals bij de **financiële diensten** (-0,9 uur) en in de **bouw** (-1,8 uur).

Bron: [Von Gaudecker e.a. \(2020\)](#), LISS-panel, N=2.918.

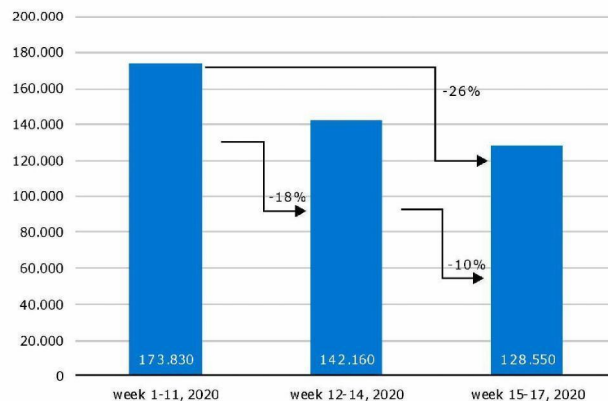
14-5-2020

Arbeidsmarkt (VIII) - Vacatures

- [UWV](#): Aantal vacatures op werk.nl is sinds half maart met **25% afgenomen**. In de ict-, bouw- en onderwijsberoepen is er sinds eind april een lichte stijging van het aantal vacatures zichtbaar. De dienstverlenende beroepen kennen de sterkste afname van het aantal vacatures; gevolgd door de commerciële en administratieve beroepen. In en rondom Amsterdam daalde het aantal vacatures het sterkst.
- Analyse van [Vacaturesite Indeed](#) (eigen cijfers): **begin april bijna kwart minder vacatures**, inmiddels (**begin mei**) **een derde minder vacatures**. Door de versoepelingen ziet Indeed wel een **lichte stijging bij een aantal sectoren**, bijv. kappers (+5%).
- [Consultancy.nl](#) meldt dan **35% van de HR-professionals** een vacaturestop heeft ingesteld.

14-5-2020

Bron: UWV

Arbeidsmarkt (IX) - overzicht onderzoeken

Week 20

- [ABU](#) meldt dat voor de uitzendbranche tussen 23-03 en 19-04 het aantal uren met 24% en de omzet met 17% daalde t.o.v. dezelfde periode in 2019. De sterkste daling van het aantal gewerkte uren was in de technische sector (36%). 45.000 (17%) uitzendkrachten hebben hun baan verloren, 16.000 van deze krachten zijn herplaatst in cruciale beroepen.

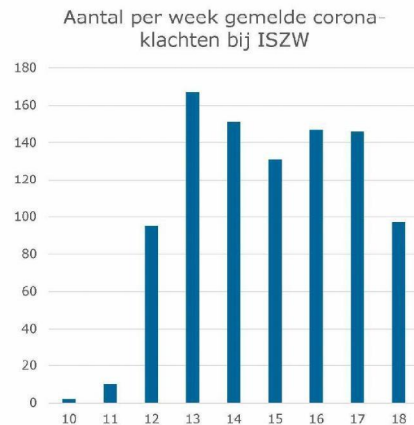
Eerder onderzoek

- FNV schat in dat de banen van omstreeks 800 duizend flexwerkers in gevaar zijn. CNV becijfert dat de helft van de uitzendkrachten, circa 130 duizend, bijna geen werk of geen werk meer heeft.
- Bedrijven krijgen tot nu toe nauwelijks boetes als zij hun werknemers niet goed beschermen tegen Corona op de werkvloer. Dit blijkt uit een [inventarisatie](#) van vakbond CNV. [ISZW](#) geeft aan dat sinds 2 maart er 500 meldingen zijn binnengekomen over maatregelen.
- [Motivaction](#) liet zien dat de baanzekerheid is afgenomen. 64% zegt zeker te zijn van zijn contract. Een week geleden was dat 72%.
- Het [ILO](#) heeft ingeschat dat het aantal wereldwijde werkuren in 2020K1 zal dalen met 6,7%. Voor Europa wordt een grotere daling verwacht, namelijk van 7,8% (gelijk aan 12 miljoen FTE). Voor 2020K2 zal de daling t.o.v. het laatste kwartaal van 2019 ongeveer 10,5% bedragen. Dat is het equivalent van (10)(2b)
- In april en mei zijn er door verschillende media ([NRC](#) en [Volkskrant](#)) enquêtes uitgevoerd onder enkele gemeentes. Het algemene beeld is dat gemeente **een stijging in het aantal bijstand aanvragen ervaren**. Belangrijke kanttekening hierbij is **dit beeld erg verschilt per gemeente**. Het beeld van een grote stijging in het aantal bijstandsaanvragen is waarschijnlijk alleen waar voor bepaalde (grotere) gemeenten. Dit beeld is niet representatief voor Nederland.

34

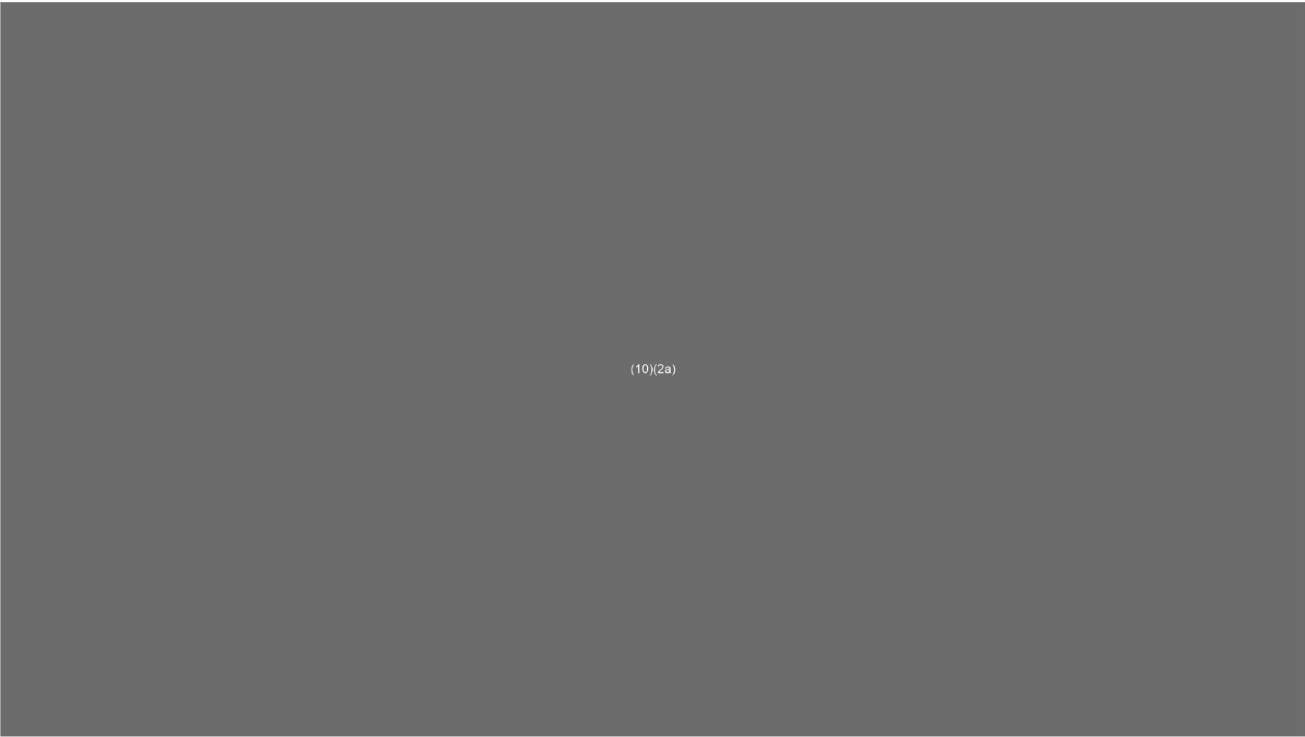

Arbeidsmarkt (X) - Werkomstandigheden

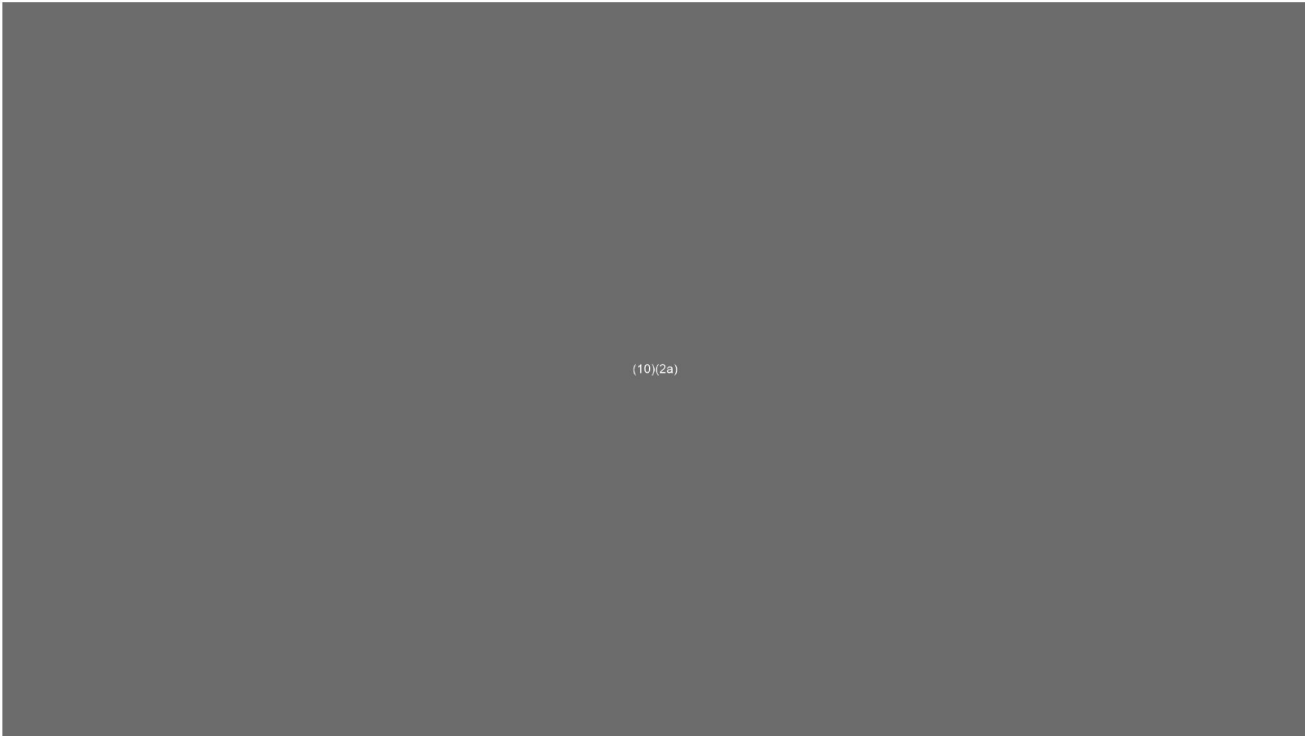

Bron: ISZW
14-5-2020

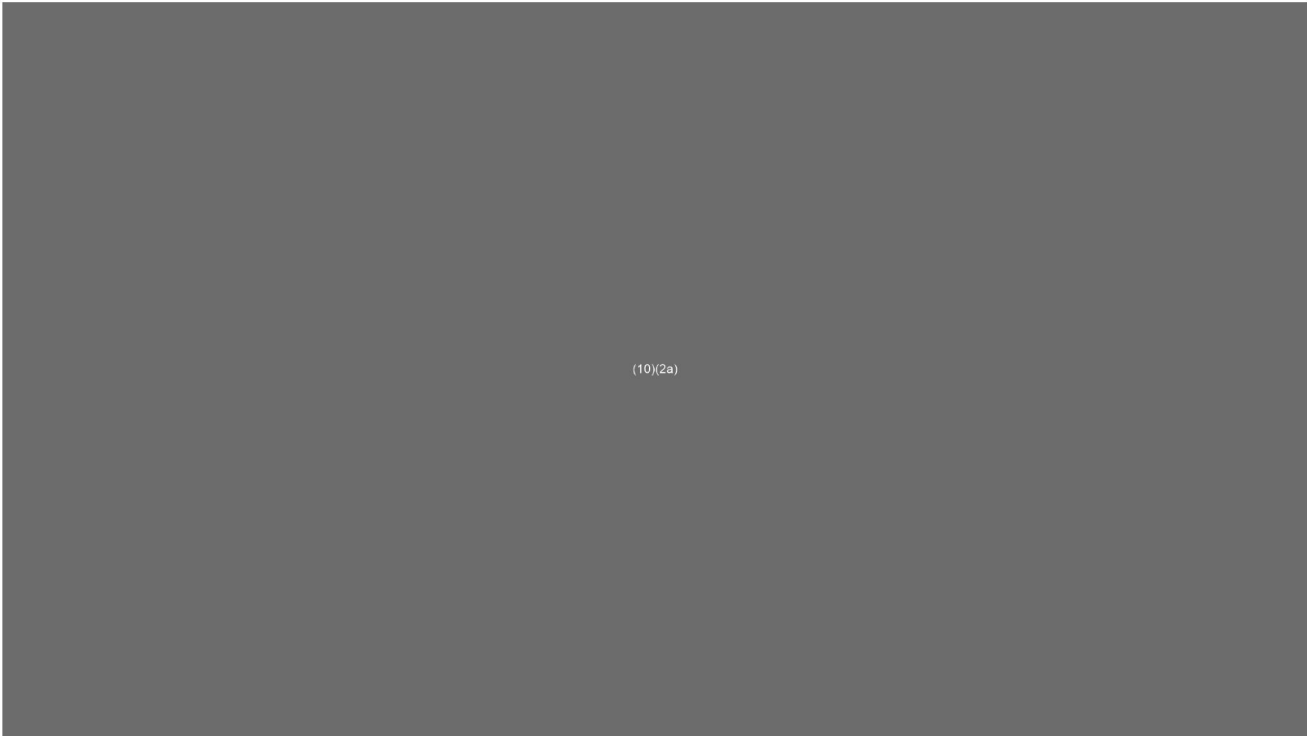
- In 2020 heeft ISZW t/m 1 mei 946 corona gerelateerde meldingen ontvangen, dit is 26% van het totale aantal meldingen.
- ISZW is vanaf week 10 begonnen met het registreren van corona gerelateerde meldingen.
- De helft van de meldingen gaat over te weinig afstand kunnen houden op de werkvloer, gevolgd door onvoldoende hygiënische maatregelen.
- 27% van de meldingen komt uit de groot-en detailhandel.
- 60% van de meldingen wordt onderzocht door ISZW.

(10)(2a)

(10)(2a)

(10)(2a)

Voortgang sociaal-economische maatregelen

Maatregelen	Totaal Aantal	Bedragen	Voortgang uitvoering/ knelpunten
NOW (Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid)	123.000 aanvragen (W20, 11 mei – 18 mei) 119.000 aanvragen (W19, 4 mei – 10 mei) 117.500 aanvragen (W18, 27 apr – 3 mei)	Stand W19: (10)(2b) aan voorschotten verstrekt. Hierbij hoort een totale aangevraagde subsidie van (10)(2b)	De NOW-regeling is op maandag 6 april gestart. Het merendeel van de aanvragen (75.000) werd ingediend in de eerste vier dagen , te weten op 6 april (38.000), 7 april (18.500), 8 april (10.500) en 9 april (8.000). Het aantal aanvragen per week neemt af. Aan het einde van de eerste week waren er 81.500 aanvragen ingediend. In de tweede en derde week werden er ongeveer 2.000 aanvragen per dag ingediend. In de vierde week bedroeg dit aantal ongeveer 1.000. Er zijn tot nu toe ongeveer 7.900 afwijzingen .
Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers)	197.000 aanvragen (13 mei) 146.000 aanvragen (6 mei)* 108.500 aanvragen (29 apr)*		Het totale aantal aanvragen voor de Tozo wordt geschat op ongeveer 347.500. De schatting komt iets lager uit dan vorige week, vanwege een meer precieze en betrouwbare manier van schatten (gestratificeerde schatting). De schatting is gebaseerd op een inventarisatie onder ongeveer 150 gemeenten verspreid over het land (zie de aantallen links). Uit gegevens van 63 gemeenten blijkt dat het overgrote deel van de aanvragen in deze gemeenten inkomensondersteuning beslaat (91,5%). Het is onbekend of deze verhouding ook geldt voor andere gemeenten. Bovendien geven sommige gemeenten aan pas recent gestart te zijn met bedrijfskredieten.
Compensatieregeling (TOGS), totaal aantallen	Aantal aanvragen 180.265 Toegekende aanvragen 168.199 Aanvragen in behandeling 12.046 Aanvragen afgewezen 20 (10 mei)	Uitbetaald: (10)(2b) (10 mei)	Op 13 april stond de teller al op 90.000, op 16 april op 110.000. Het grootste aantal aanvragen komt van restaurants, haarverzorging en andere eetgelegenheden.

14-5-2020 * Dit zijn conceptcijfers. Gemeenten rapporteren doorgaans totalen op de peildatum, waardoor tussentijdse aantallen minder betrouwbaar zijn.

Voortgang sociaal-economische maatregelen

Maatregelen	Totaal Aantal	Bedragen	Voortgang uitvoering/ knelpunten
De schuldhulpverlening	Verzoeken tot toelating WSNP 275 (Feb '20) 201 (Ma '20) 146 (April '20)	Dwangakkoorden (Feb'20) (10)(2b) (Ma'20)	Toelating WSNP en aantal dwangakkoorden stagneert, omdat de rechtbanken alleen urgente gevallen behandelen. Wanneer dit wordt opgeheven is de verwachting dat het aantal gaat stijgen. Enquête NVVK: 16% van de gemeenten/instellingen schuldhulpverlening heeft een stijging van het aantal meldingen schuldhulp, 44% een daling. Cijfers lastig te interpreteren. Komt mogelijk door wegvallen fysiek contact loketten maar ook effect van noodmaatregelen (NOW/TOZO).
Aanvragen voor ondersteuning uit het calamiteitenfonds Voedselbank Nederland	14 Aanvragen (30 april) 16 Aanvragen (7 mei)	Subsidieverstrekking van (10)(2b) calamiteitenfonds	Voedselbanken NL: Vergeleken met eind 2019 zien voedselbanken een toename van ruim 5% . Dat betekent dat ze wekelijks 5000 meer mensen helpen. In totaal worden momenteel 93.000 mensen geholpen . Er zijn grote verschillen tussen voedselbanken. Enkele voedselbanken melden een groei van ver boven de 10%.
BMKB-C		(5 mei)	Cijfers NvB
BMKBL-C		(5 mei)	Cijfers NvB
GO-C	Aantal bedrijven die 3 regelingen gebruiken: 2652 (5 mei)	(10)(2b) (5 mei)	Cijfers NvB, is tot noch toe minder gebruik van gemaakt dan verwacht (verwachting was (10)(2b))
Qredits	5455 aanvragen tot uitstel van betaling (7 mei)	95% van de subsidie van (10)(2b) is gebruikt	De meeste uitstelverzoeken zijn in de zorg, horeca en detailhandel. Van de 6000 ondernemers waar budget voor is hebben 4655 ondernemers in totaal op 7 mei (tot 24 april 4516, tot 17 april 4391, tot 3 april 4025 en week ervoor 3533) uitstel gevraagd. Het aantal aanvragen vlakkt af.
Regeling cultuursector			Volgt wanneer beschikbaar
Regeling landbouw (o.a. sierteelt)			Volgt wanneer beschikbaar

Voortgang sociaal-economische maatregelen

Maatregelen		Voortgang uitvoering/ knelpunten
Kinderopvang: Sinds 11 mei weer open	Vraag	80.000 kinderen in de (nood)opvang (week 14-18). De vraag naar de noodopvang is de afgelopen weken sterk toegenomen , van 5-10 % in de eerste weken, naar nu 10% - tot lokale uitschieters van 20.%. Dit is gegeven de capaciteit nog wel realiseerbaar . De verwachting is dat dit percentage de komende weken nog wat zal stijgen.
	Aanbod	Er zijn op dit moment voledige pedagogisch medewerkers beschikbaar . Waar locaties het vanwege de beperkte omvang niet redden, wordt – onder regie van de gemeente – opvang geclusterd. Ook de verwachte stijging lijkt met het huidige aanbod nog op te vangen.
compensatieregeling eigen bijdrage kinderopvang	Financiële houdbaarheid sector	Aantal opzeggingen - klein deel v.d. ouders – varieert van enkele opzeggingen tot 50% meer dan normaal - heeft contracten opgezegd. Niet betalende ouders : 1-5% niet-betalende ouders. Dit lijkt niet veel af te wijken van normale tijden. De compensatieregeling loopt door tijdens de periode van gedeeltelijke opening . Dit verkleint het risico dat ouders hun contracten opzeggen of de betaling storneren. Compensatieregeling zal in juni/juli worden uitbetaald (via SVB).

Caribische delen van het Koninkrijk

Maximaal controleren (incl. zorg kwetsbare personen)	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	Sint Maarten
Aantal positief geteste mensen totaal (sinds gisteren)	2	2	2	16	101	77
Aantal ziekenhuisopnamen actueel (cumulatief)	0	0	0	1 (4)	1 (13)	3 (20)
Aantal patiënten op IC actueel (cumulatief)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1 (2)	1 (4)	2 (13)
Aantal patiënten overleden totaal (sinds gisteren)	0	0	0	1	3	15
Beschikbaarheid IC bedden voor Corona						
Beschikbaarheid zorgpersoneel						
Beschikbaarheid hulpmiddelen						
Testcapaciteit						
Continuïteit acute zorg in de regio						
Interinsulair patiëntenvervoer						

Caribische delen van het Koninkrijk

Economie	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	Sint Maarten	Toelichting
Macro-economisch							+ Voorzichtige opstart lokale economieën op de ACS + 20-35% economische krimp verwacht voor de eilanden komende 3 maanden
Devisen & liquiditeiten							+ Liquiditeitspositie ACS komende weken gewaarborgd + Zorgen over deviezenvoorraden middellange termijn
Bedrijven & particulieren							+ Directe economische schade a.g.v. wegvallen toerisme en lockdown maatregelen is groot + Verwachte werkloosheid ACS richting 40%
Kwetsbare groepen							+ Maatschappelijke organisaties op de eilanden maken sinds twee weken melding van grote aantallen personen die zich melden voor voedselsteun. + Verwachting is dat significante delen bevolking onder armoedegrens zakt komende weken + Vanuit BZK (10)(2b) beschikbaar gesteld voedselondersteuning ACS

kengetallen BES	Bonaire	Sint Eustatius	Saba
Aantal aanvragen onderstand coronage-relateerd	10 totaal BES (nieuwe aanvragen week 19)		
Aantal kinderopvang cruciale beroepen	219	0	0
Aantal personen met loondervingsuitkering (totaal)	2912	252	180
Aantal aanvragen noodloket ondernemers	545 (345 afgehandeld – 53 afgewezen)		
Aantal uitstel van belastingbetaling	579		
Aantal aanvragen BMKB en GO-regeling	0	0	0
Aantal aanvragen Credits (uitstel van aflossing)	27	Volgt z.s.m.	Volgt z.s.m.

Caribische delen van het Koninkrijk

Voedselzekerheid en utiliteiten	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curacao	Aruba	St. Maarten	Toelichting
Voedselzekerheid	Green	Yellow	Yellow	Green	Green	Green	+ Zorgen over vermindering maritieme aanvoer korte termijn (met name Statia + Saba) voor voedselzekerheid
Aanvoerlijnen	Green	Yellow	Yellow	Green	Green	Yellow	+ Verschraling aanbod producten op m.n. de Bovenwinden (10)(2a) + Zorgen over vermindering maritieme aanvoer komende weken (blanksailing)
Nutsvoorzieningen	Yellow	Green	Green	Yellow	Green	Green	+ Zorgen over verslechterde liquiditeitspositie overheid-NVs + Leveringszekerheid Curacao + Bonaire in gevaar a.g.v. liquiditeitstekort Curioi
Brandstof	Yellow	Green	Green	Yellow	Green	Green	+ Leveringszekerheid brandstof in gevaar a.g.v. liquiditeitstekort bij Curioi

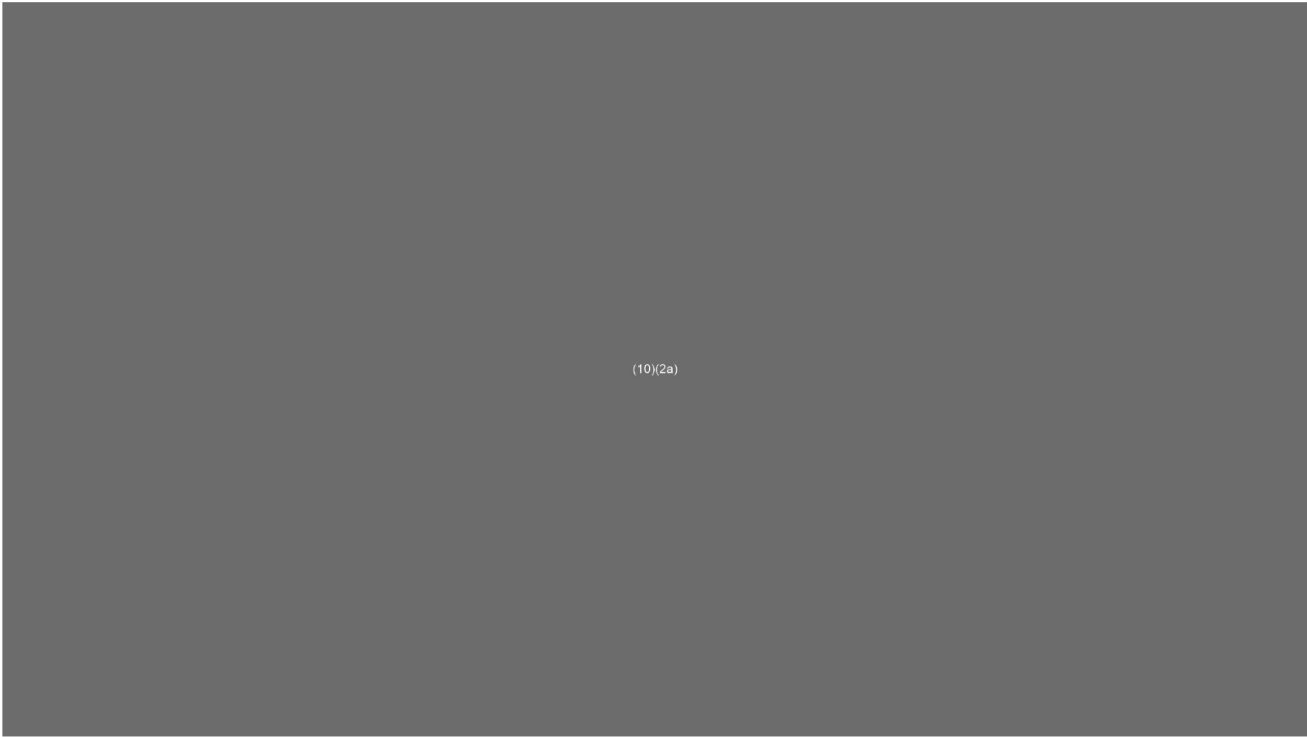
Openbare orde en veiligheid	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curacao	Aruba	St. Maarten	Toelichting
Handhaving maatregelen	Green	Green	Green	Yellow	Green	Yellow	+ Toenemende sociale ongehoorzaamheid van de maatregelen + Aanvullende militaire bijstand aangekomen op SXM
Criminaliteit	Green	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	+ Toename in relationeel geweld en diefstal uit bedrijfspanden ACS
Grenstoezicht	Green	Green	Green	Green	Green	Green	+ Bijstand aan KW draagt bij aan rustig beeld aan de grens ABC (10)(2a)
Migratie en opvang	Green	Green	Green	Yellow	Yellow	Green	+ Op Curacao geen overeenkomst over de beoogde opvanglocatie bij aanlanding van ongedocumenteerden (10)(2a)

N.B.: de Landen Aruba, Curacao en Sint Maarten zijn primair zelf verantwoordelijk voor de te nemen (mitigerende) maatregelen in het kader van COVID-19.

Maatschappelijk effect

Maatschappelijke ontwikkelingen	Huidig
<p>Dragvlak voor maatregelen in de samenleving</p>	<ul style="list-style-type: none"> Stapsgewijze implementatie van nieuwe normaal kan leiden tot sterke gevoelens van ongelijkheid (beschermingsmiddelen, bewegingsvrijheid en gebruik OV, economische ontlooiing). De "georganiseerde ongelijkheid" leidt tot tegenstellingen in de maatschappij: wel/niet naar het werk; wel/niet inzet van beschermingsmiddelen, wel/niet ondernemen. De toenemende ongelijkheid onder burgers en bedrijven ten aanzien van werkloosheid, financiële steun (verkrijgen kredieten, steunpakketten), veilige publieke omgeving en werkomgeving (beschermingsmiddelen, testen), gebrek onderwijs aan kwetsbare scholieren, leidt tot onrust. Stapsgewijze opening van de maatschappij leidt tot 'georganiseerde ongelijkheid', ofwel tegenstellingen in de maatschappij over het al dan niet naar werk mogen, ondernemen of beschermingsmiddelen gebruiken. Dit komt terug in de gemengde reacties: branches die snel heropend worden (contactberoepen, musea, e.d.) reageren opgelucht, terwijl anderen (campings en vakantieparken, fitnesscentra) teleurgesteld spreken van 'willekeur'. Het aanpassen van maatregelen in contradictie met eerdere uitspraken – bijvoorbeeld aangaande mondkapjes in het OV – houden druk op de geloofwaardigheid van experts en regering. Wanneer de aangekondigde testcapaciteit niet tijdig op niveau is schaadt dat de geloofwaardigheid van de regering. Behoeft aan langere termijnperspectief en weinig zichtbare strategie leiden ook tot extra druk op de geloofwaardigheid.
<p>Opvolging: Houden mensen zich aan de maatregelen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vergeleken met een paar weken geleden nemen burgers het minder nauw met maatregelen. In winkelcentra is het een stuk drukker dan enkele weken terug. Door de stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal drukte in de openbare ruimte toenemen.
<p>Handhaafbaarheid</p>	<ul style="list-style-type: none"> Aandacht voor groepen die maatregelen niet naleven. Door langere duur van maatregelen kan, bij afname bereidheid tot opvolging, meer druk komen op handhaving. De stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal kan leiden tot meer druk op handhaving.
<p>Signalen van maatschappelijke onrust/OOV-problemen</p>	<ul style="list-style-type: none"> In week van 25 mei (2 weken na de versoepelingen) wordt duidelijk wat de effecten op de besmettingsgraad zijn. Valt dit negatief uit is er een risico op backlash op de timing van het politieke besluit tot versoepeling. Teleurstelling dat verpleeg- en bejaardenhuizen alsmede huizen voor gehandicapten nog steeds op slot zijn. Aanhoudende berichten over tekort aan persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) in frontlinie-beroepen
<p>Impact van maatregelen op de samenleving</p>	<ul style="list-style-type: none"> De economieën van het Caribisch deel van het Koninkrijk zijn (in veel grotere mate dan Nederland) afhankelijk van toerisme. Hierdoor zijn zij niet alleen onevenredig hard getroffen door de maatregelen maar ook afhankelijk van de besluiten van andere landen tot versoepeling voor het herstarten van de economie. Groeiend besef van nieuwe realiteit over 1.5m-samenleving en zorgen over negatieve sociaal-maatschappelijke en economische vooruitzichten. Er lijkt steeds grotere behoefte aan toekomstperspectief. Bewaren van afstand mogelijk complexer na stapsgewijze heropening, de stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal drukte in de openbare ruimte mogelijk toenemen. Hernieuwde aandacht voor sterk oplopende achterstanden reguliere zorg leidend tot additionele sterfgevallen (schaduwcrisis). Hernieuwde aandacht voor sterk oplopende achterstanden rechtspraak.
<p>Sociale-psychologische impact</p>	<ul style="list-style-type: none"> Aantal Nederlanders dat persoonlijk geraakt wordt door COVID-19 neemt toe. Frontlinepersoneel kan te maken krijgen met overbelasting en traumatische ervaringen, wat kan leiden tot burn-outs en PTSS, zeker als door de grote inhaalslag die gemaakt moet worden in de zorg er geen tijd is voor rust en herstel. De versoepeling van maatregelen voor bepaalde groepen (jongeren) vergroot gevoelens van ongelijkheid en doet een extra beroep op mentale weerbaarheid van kwetsbare groepen die niet onder versoepeling vallen. Ongerustheid en soms angst onder deel leerkrachten en ouders rondom openen scholen/opvang.
<p>Hoe wordt totaalpakket maatregelen ervaren en waar zitten knelpunten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Economische steunmaatregelen nemen in belang toe (wie krijgt wel steun, wie niet, hoe lang, hoe veel). Horeca en cultuursector voelen zich hierin achtergesteld. Mogelijk afname van draagvlak als Nederland wel steun geeft aan andere landen, Schiphol, of grotere bedrijven zoals KLM, en minder aan MKB; ook OV roert zich over wel steun aan KLM/Schiphol en niet aan OV Versoepelen of verlengen van maatregelen in Europese landen kan druk zetten op discussie over duur en omvang van Nederlandse maatregelen. Wanikel evenwicht verlengen maatregelen of juist versoepelen: risico op groeiende ontevredenheid samenleving en afname draagvlak versus situatie waarin burgers grenzen van maatregelen verder gaan opzoeken bij te grote versoepeling. (Internationale) wetenschappelijke discussie over COVID-19 zal voortduren, binnenlandse en buitenlandse kritiek op gevoerd crisisbeleid zal niet verdwijnen.

(10)(2a)

Maatschappelijk effect (vervolg)

Communicatie en media		Toelichting aandachtspunten
Draagvlak voor narratief	<ul style="list-style-type: none"> • Uit flitspelling komt naar voren dat er afnemend begrip is voor de maatregelen van de overheid. Er is vertrouwen in de informatievoorziening vanuit de overheid. • Onderzoeksbureau Motivaction: De angst voor het virus neemt af en de zorgen over de economie groeien. Steeds minder mensen geven de prioriteit aan gezondheid als zij dit afwegen tegen de economie, maar een goede gezondheidszorg noemt verreweg de grootste groep (82 procent) nog altijd de belangrijkste waarde voor de manier waarop Nederland met de pandemie omgaat. 	
Mediabeeld: welk frame is prominent? Welke gamechangers?	<ul style="list-style-type: none"> • Het is <i>the day after</i> van de eerste reeks versoepelingen, waarbij gesproken wordt over 'bijna een feestdag' op scholen en 'stralende gezichten en opluchting'. Media blikken terug op hoe het 'nieuwe normaal' verliep op basisscholen, bij contactberoepen als de kapper en bij sportverenigingen. De eerste schooldag is volgens veel basisscholen, betrokkenen en schoolbesturen goed verlopen, al wordt de 1,5 meter regel door leerkrachten vaak als lastig ervaren. • (10)(2a) • Er is wederom veel aandacht voor het verdwijnen van de ontslagboete in het tweede steunpakket dat eind deze week of volgende week verwacht wordt. Vakbonden FNV en CNV zijn tegen het schrappen van de ontslagboete. Verschillende media noemen het nieuwe steunpakket 'een politiek vraagstuk' en stellen dat 'de roep om maatwerk groeit'. Verder bereiden bedrijven zich voor op grote ontslagrondes. De evenementen- en reisbranche hebben wederom een oproep gedaan voor steun. • Branches kijken vooruit naar hoe de andersalvemetersamenleving er straks uit zal zien. Zo heeft Koninklijke Horeca Nederland richtlijnen opgesteld waar kroegen en restaurants aan moeten voldoen als ze op 1 juni weer opengaan. Hierbij kunnen er straks maximaal vier mensen aan een tafel of aan de bar zitten, moeten gasten bij binnenkomst hun handen wassen, wordt er een controlegesprek uitgevoerd en wordt alles grondig schoongemaakt. • Daarnaast blijkt uit onderzoek van (10)(2b) dat 20 procent van de overgebruikers bij verdere versoepeling van de lockdown geen gebruik meer zal maken van het ov en kiest men voor de eigen auto of de fiets. De RAI Vereniging is niet blij met de resultaten en vreest voor lange files als meer mensen met de auto gaan. Minister Van Nieuwenhuizen roept werkgevers op mensen ook na corona meer thuis te laten werken. • Agenten worden in coronatijd vaker geconfronteerd met agressie en geweld. Dat komt o.a. doordat agenten vaker op overlastmeldingen moeten afgaan. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om 'coronaspuigers'. 	
Signalen van desinformatie 14-5-2020	(10)(2a)	